

MİLLET NEDİR?

Ernest Renan

Collège de France Profesörü

11 Mart 1882 tarihinde Sorbonne’da verilen konferans

Çeviri ve Sunuş:
Selami Atakan Altınörs

ERNEST RENAN

28 Şubat 1823'te, Fransa'nın kuzeybatısındaki bir balıkçı kasabası olan Tréguier'de dünyaya gelir. Kilise okulundaki ilköğreniminin ardından, on beş yaşında, Saint-Nicolas du Chardonnet'deki papaz okuluna kaydolur. Fakat, Tréguier'deki rahiplerin naif ve yalın imanından sonra yeni okulunda karşılaştığı bambaşka atmosfer, onu yavaş yavaş Katolik inancından soğutur. Bunun üzerine Renan 1842 yılında, Issy'ye felsefe öğrenimi görmeye gider. 1843 ilâ 1844 yılları arasında ise Saint-Sulpice'te, Sâmi dilleri filolojisi alanında öğrenim görür. İbni Rüşd felsefesi konusundaki tezini 1852'de savunarak doktorasını bitirir. Başlangıçta Bibliothèque Nationale'de kütüphaneci olarak görev yapar. 1862'de Collège de France'ta İbranice profesörlüğüne atanır ve 1892'de hayata veda eder. Renan felsefeci, tarihçi, filolog, ilâhiyatçı ve çevirmen olarak kırktan fazla esere imza atmıştır.

SELAMİ ATAĞAN ALTINÖRS

Galatasaray Üniversitesi'nde felsefe profesörü olarak görev yapmaktadır. Dil felsefesi, zihin felsefesi ve Yeniçağ felsefesi alanlarında yayımlanmış çok sayıda makalesi ve tebliği olan Altınörs'ün yayımlanmış telif kitapları yanında felsefe alanında dilimize kazandırdığı otuzdan fazla çevirisi mevcuttur.

İçindekiler

Çevirenin Sunuşu	7
Renan'ın Kısa Biyografisi	19
Kronolojik Sırayla Eserleri	22
MİLLET NEDİR?	27

Millet Nedir?

Görünüşte açık, ama en tehlikeli yanlış anlamlara yol açan bir fikri sizlerle birlikte analiz etmeyi teklif ediyorum. İnsan toplumunun biçimleri son derece çeşitlidir. Çin, Mısır veya en eski Bâbil tarzındaki büyük insan toplulukları; İbraniler veya Araplardaki gibi kabileler; Atina ve Sparta usulü şehir devletleri; Karolenj İmparatorluğu tarzındaki farklı ülkelerin birliktelikleri; İsraililer veya Parsîler gibi dinî bağlarla bir arada tutulan vatansız topluluklar; Fransa, İngiltere ve modern Avrupa özerkliklerinin çoğu gibi milletler; İsviçre veya Amerika tarzındaki konfederasyonlar; ırkın, daha doğrusu dilin Germenlerin veya Slavların farklı kolları arasında kurduğu akrabalıklar... İşte bütün bunlar var olan ya da var olmuş gruplanma biçimleridir ve bunları birbirleriyle karıştırmak, beraberinde çok ciddi mahzurlar getirir. Fransız Devrimi döneminde, Sparta ve Roma gibi küçük ve bağımsız şehirlerin kurumlarının, otuz-kırk milyon nüfuslu büyük milletlerimize uygulanabileceğine inanılıyordu.

Günümüzde ise daha vahim bir hata yapılıyor: Irk ile millet birbirine karıştırılıyor ve etnografik ya da daha ziyade dilsel gruplara, gerçekte var olan halklarınkine benzer bir egemenlik atfediliyor. Akıl yürütmenin başında, kelimelerin anlamı üzerindeki en ufak bir karışıklığın, sonunda en feci hatalara yol açabileceği bu zor meselelerde bir netliğe ulaşmaya çalışalım. Yapacağımız şey hassas bir iştir; neredeyse bir viviseksiyondur; yaşayanlara, genellikle ölümlere davranıldığı gibi davranacağız. Bu incelemeyi en mutlak soğukkanlılık ve tarafsızlıkla yürüteceğiz.